

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Adam Votava

Téma práce: Srovnání smlouvy o běžném a vkladovém účtu

Rozsah práce: 53 stran (bez příloh, seznamu použité literatury a anotace)

Datum odevzdání práce: 20.9.2011

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Téma, které si autor zvolil, je poměrně aktuální, protože 1.11.2009 nabyt účinností zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku („zákon o platebním styku“), který zásadním způsobem zasáhl do dosavadní právní úpravy smlouvy o běžném a vkladovém účtu. Toto rozdvojení právní úpravy do zákona o platebním styku a do obchodního zákoníku je dobrou příležitostí porovnat oba shora uvedené smluvní typy.

2. Náročnost tématu:

Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně novou právní úpravu, dosud neexistuje komplexní zpracování daného tématu a autor musel vycházet ve značné míře z aktuálních článků publikovaných v odborném tisku. Na nedostatek odborné literatury, která se věnuje tématu, poukázal autor hned v úvodu své práce. Základní metoda, kterou autor použil, byla analýza právní úpravy a porovnání právní úpravy obou dvou zkoumaných smluvních typů.

3. Kritéria hodnocení práce:

Na str. 51 autor uvádí, že hlavním cílem práce je „srovnat právní úpravu smlouvy o běžném účtu a smlouvy o vkladovém účtu“. Tento cíl se autorovi podařilo v zásadě splnit.

Autor svou schopnost samostatného zpracování odborných právních problémů příliš neprokázal a vlastní závěry v práci uvádí jen výjimečně (např. na str. 11 nebo na str. 15 a 16). Místo toho se zaměřuje spíše na citování závěrů již publikovaných v odborné literatuře.

Svou práci autor rozdělil do osmi kapitol (kromě úvodu a závěru). První kapitolu věnuje pojednání o právní úpravě smlouvy o běžném účtu a smlouvy o vkladovém

účtu v obchodním zákoníku a v zákoně o platebním styku. Druhá kapitola je věnována podstatným náležitostem smlouvy o běžném a vkladovém účtu, formě těchto smluv a (poněkud neorganicky) také informačním povinnostem poskytovatele platebních služeb dle zákona o platebním styku. Třetí a čtvrtá kapitola je věnována problematice nakládání s účtem a nakládání s peněžními prostředky. V páté a šesté kapitole se autor věnuje otázkám úročení a placení poplatků v souvislosti s vedením běžných a vkladových účtů. Poslední dvě kapitoly jsou věnovány změnám a ukončení smluv o běžném a vkladovém účtu.

Autor vycházel z české odborné literatury, zejména z komentářů k obchodnímu zákoníku a z článků v odborném tisku. Nedostatkem je, že autor vůbec nepracoval s existující judikaturou, která se týká smluv o běžných a vkladových účtech. Autor vůbec nepracoval ani se zahraničními prameny, a to přesto, že samotný zákon o platebním styku je transpozicí několika evropských směrnic (zejm. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu).

Jazyková úroveň práce je na výborné úrovni. Stejně tak práce s citacemi. Práce svým rozsahem i formální úpravou splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Lze také ocenit, že práce téměř neobsahuje tiskové chyby (což bohužel není u diplomových prací obvyklé).

Autorovi však lze vytknout určitou terminologickou nedůslednost. Například autor používá pojem „poskytovatel“ místo pojmu „poskytovatel platebních služeb“ nebo pojem „uživatel“ místo pojmu „uživatel platebních služeb“ (např. na str. 9), aniž by tyto pojmy zavedl jako zkratky. Na str. 11 autor mluví o „absolutní povaze“ smlouvy o běžném a vkladovém účtu. Na str. 16 mluví autor ve vztahu k vkladovým účtům o „revolvingových úvěrech“ (zřejmě se zde mají na mysli revolvingové vkladové účty). Autor používá pojem „právní forma“ smlouvy (str. 19 a 51). Na str. 22 autor používá zastaralý pojem správce konkurzní podstaty. Na str. 31 se uvádí, že v případě smlouvy o běžném a vkladovém účtu, která je zároveň smlouvou o platebních službách, neplatí úprava občanského zákoníku (autor zde měl asi spíše na mysli úpravu obchodního zákoníku). Na str. 34 autor používá pojem „členský stát“, aniž by bylo jednoznačné, jaký členský stát má autor na mysli. Na str. 46 autor mluví o § 44 odst. 1, aniž by uvedl, o jaký právní předpis se zde jedná. Obdobně na str. 49 autor mluví o § 715 odst. 4 bez uvedení příslušného právního předpisu.

4. Další vyjádření k práci

Zajímavý je přístup autora, kdy se rozhodl věnovat jen těm smlouvám o běžných účtech, které jsou současně smlouvami o platebních službách, zatímco u vkladových účtů se autor věnuje jak smlouvám, které jsou smlouvou o platebních službách, tak smlouvám, které nejsou smlouvou o platebních službách (str. 5). Otázka, které smlouvy o běžných a vkladových účtech podléhají zákonu o platebním styku, a které nikoliv, je z teoretického hlediska složitá a z praktického hlediska zásadní. Autor se pokusil nalézt řešení této otázky na str. 15 a násl., kde uvádí, že zákon o platebním styku se nevztahuje na vkladové účty, u kterých provádění platebních transakcí není umožněno. Takové kritérium je však sporné, protože na každý vkladový účet lze minimálně vložit (ať již hotovostně nebo bezhotovostně) peněžní prostředky a pak tyto

peněžní prostředky lze z vkladového účtu vybrat (resp. převést) a tyto operace jsou platebními transakcemi. Navíc autor sám popírá jím zvolené kritérium, když na str. 52 připouští, že i u smlouvy o vkladovém účtu, která není smlouvou o platebních službách, mohou být prováděny platební transakce. Je škoda, že se autor neseznámil také s publikovanými výkladovými stanovisky (zejména Evropské komise) k směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, které se týkají této otázky.

Diskutabilní je závěr autora, že „bezhotovostní styk prakticky nejde bez běžného účtu provádět“ (str. 5), protože zákon o platebním styku vztahuje k platebnímu účtu pouze hotovostní platební transakce, nikoliv převody peněžních prostředků (§ 2 odst. 1 písm. a) zákona o platebním styku).

Úroveň práce by bylo zvýšilo, pokud by se autor věnoval právní úpravě účtů také v návrhu nového občanského zákoníku a porovnal ji se stávající právní úpravou v obchodním zákoníku.

5. Otázky k zodpovězení při obhajobě.

V rámci obhajoby by autor mohl objasnit vztah mezi platebními účty na jedné straně a běžnými a vkladovými účty na straně druhé. Autor by také (i se zohledněním výkladových stanovisek Evropské komise) mohl objasnit, které běžné a vkladové účty jsou platebními účty a které nikoliv.

Autor by se mohl také vyjádřit k otázce, kteří poskytovatelé platebních služeb mohou vést běžné účty a kteří mohou vést platební účty.

Autor by se v rámci obhajoby mohl také vyjádřit k otázce, kdo je majitelem peněžních prostředků na běžném nebo vkladovém účtu.

V závěru práce (str. 53) autor uvádí, že vše nasvědčuje tomu, že se v novém občanském zákoníku stávající rozdvojená právní úprava běžných a vkladových účtů (tj. dle obchodního zákoníku a zákona o platebním styku) zreviduje a zpřehlední. Proto by autor v rámci obhajoby mohl stručně porovnat právní úpravu účtů v návrhu nového občanského zákoníku se stávající právní úpravou v obchodním zákoníku.

Autor by mohl také objasnit také to, jak chápe požadavek § 94 odst. 5 zákona o platebním styku, že změny úrokových sazeb založených na referenčních sazbách se provádějí a počítají neutrálním způsobem (str. 37).

6. I přes výše uvedené připomínky hodnotím práci jako poměrně zdařilou, proto diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

7. Navržený klasifikační stupeň: předběžně hodnotím diplomovou práci stupněm 2 - 3.

V Praze, dne 17.10.2011

.....
JUDr. Štefan Elek, Ph.D., LL.M.